

Prekentekest: Joh 11,17-27.37-44

Da Jesus kom fram, fikk han vite at Lasarus alt hadde ligget fire dager i graven. Betania ligger like ved Jerusalem, omtrent femten stadier fra byen, og mange av jødene var kommet til Marta og Maria for å trøste dem i sorgen over broren. Da Marta hørte at Jesus kom, gikk hun for å møte ham. Maria ble sittende hjemme. Marta sa til Jesus: «Herre, hadde du vært her, var ikke broren min død. Men også nå vet jeg at alt det du ber Gud om, vil han gi deg.» «Din bror skal stå opp,» sier Jesus. «Jeg vet at han skal stå opp i oppstandelsen på den siste dag,» sier Marta. Jesus sier til henne: «Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø. Tror du dette?» «Ja, Herre,» sier hun, «jeg tror at du er Messias, Guds Sønn, han som skal komme til verden.»

Men noen av dem sa: «Kunne ikke han som åpnet øynene på den blinde, også ha hindret at denne mannen døde?» Jesus ble igjen opprørt og gikk bort til graven. Det var en hule, og det lå en stein foran åpningen. Jesus sier: «Ta steinen bort!» «Herre,» sier Marta, den dødes søster, «det lukter alt av ham. Han har jo ligget fire dager i graven.» Jesus sier til henne: «Sa jeg deg ikke at hvis du tror, skal du se Guds herlighet?» Så tok de bort steinen. Jesus løftet blikket mot himmelen og sa: «Far, jeg takker deg fordi du har hørt meg. Jeg vet at du alltid hører meg. Men jeg sier dette på grunn av alt folket som står omkring, så de skal tro at du har sendt meg.» Så ropte han med høy røst: «Lasarus, kom ut!» Da kom den døde ut, med liksvøp rundt hender og føtter og med et tørkle bundet over ansiktet. Jesus sa til dem: «Løs ham og la ham gå!»

Slik lyder Herrens ord.

Denne historien er velkjent. Hvorfor leser vi de samme bibeltekstene år ut og år inn? Vi kan dem jo så godt. Jeg tenker det har noe med påminnelse å gjøre. Jødene hadde fra virkelig gammel tid av vært nøye med å lære de gamle fortellingene godt. De lærte dem som barn. Fortellingene var en del av kulturarven, en del av identiteten, og ikke minst var de hellige skriftene viktig for troen og livet.

Så tenker jeg at det samme må jo gjelde for oss. I dag har vi så mye som kaller på vår oppmerksomhet. Men søndag formiddag hører vi de gamle fortellingene på ny. Det er ikke fordi vi nødvendigvis synes det er så spennende, men snarere fordi vi trenger det. Derfor vier vi denne ene dagen i uka til kirkegang og konsentrasjon om Guds ord. La gå at vi har hørt historiene før. Like fullt trenger vi å høre dem igjen og igjen, slik at bibelordet får prege våre tanker og våre holdninger. Det vi hører gir oss dimensjoner til livet. Vi får tolke våre liv, den hverdagen som er din og min, og se våre nære relasjoner i lys av det som nettopp i dag fortelles, og som hendte en gang i Betania, i nærheten av Jerusalem.

Heller ikke prekenen vil bringe så mye nytt ut over det som dere vante kirkegjengere allerede vet. Men kanskje prekenen kan porsjonere ut gudsordet og bidra til å gi relevans til livet vi lever for noen og enhver.

Fortellingen om den døde Lasarus er mer enn det – men også en fortelling om sorg. Alle som har mistet en av sine nære vet hva sorg er. Lammelsen og følelsen av uvirkelighet – det har ikke skjedd. Den indre protesten, kanskje også anklagen mot Gud som lot det skje.

Da Jesus kom til Betania var Lasarus død. Jesus ble møtt av en stille protest. Han var venn av familien, men hadde ventet lenge med å komme. Den døde hadde ligget fire dager i graven. Vi skjønner at avdødes søstre, Marta og Maria, sukket oppgitt – hadde han bare kommet før. Alle visste at Jesus kunne helbrede, ja, han hadde også vekket opp døde. Fortellingene om enkens sønn i Nain og om Jairus datter, som begge fikk livet tilbake var nok allerede kjent. Likevel var denne situasjonen med Lasarus annerledes. Han hadde vært død så lenge at forråtnelsesprosessen hadde kommet langt i det varme klimaet. Nå var det for sent. «Herre, hadde du vært her, var ikke broren min død.» Vi skjønner Martas bebreidelse og skuffelsen over at Jesus somlet med å komme.

Overfor døden står vi alle så hjelpeløse. Det er tungt å miste den en er glad i. Søstrene til Lasarus fikk besøk av mange som ville dele sorgen med dem. Slikt hjelper. De var ikke alene om det vonde som hadde skjedd. En delt sorg er lettere å bære. Likevel, de harde realitetene kunne ingen gjøre noe med. Det var tross alt døden som var årsaken til sorgen.

Men så, tilsynelatende altfor sent, kommer Jesus og blir møtt av utgråtte ansikter, som til tross for at verden hadde rast sammen hadde holdt fast på en ting – troen på Jesus, eller vissheten om at han hadde omsorg tross alt. Troen og tilliten til Jesus var der selv når alt så mørkt ut. I Hebr 11 står det: «Troen er et pant på det vi håper, et bevis for det vi ikke ser.» Marta viser sin tro i det hun sier til Jesus: «Men også nå vet jeg at alt det du ber Gud om, vil han gi deg.» Tro har med visshet og tillit å gjøre.

«Din bror skal stå opp,» sier Jesus. «Jeg vet at han skal stå opp i oppstandelsen på den siste dag,» sier Marta. Det hun ikke visste var at Jesus lenge før han reiste til Betania var klar over situasjonen og hadde valgt å gjøre en tegnhandling ved å gi Lasarus livet tilbake.

Dødeoppvekkelse er et under. Det bryter med det man kan forvente ut fra erfaringer. Slik var det selvsagt også da. Døde blir ikke levende uansett hvor sterkt en måtte ønske det. Det visste jo alle. Men ved at Jesus gjorde en som var død levende, sa han også noe viktig om seg selv. Derfor kan vi si at det var et tegn, eller en tegnhandling. Tegnet peker ut over handlingen og forteller noe om en større virkelighet.

Hva forteller så tegnet. Jo, alle visste at kun Gud kunne gjøre levende. Gud var jo skaperen av alt liv. Så sier altså Jesus før han gjør underet: «Jeg er oppstandelsen og livet. Den som tror på meg, skal leve om han enn dør. Og hver den som lever og tror på meg, skal aldri i evighet dø.» Først er folket vitne til at Jesus omtaler seg selv med ord som kun passer på Gud. Og så gjør Jesus en gjerning kun Gud kan gjøre.

Marta sier, på spørsmål om hun tror dette: «Ja, Herre, jeg tror at du er Messias, Guds Sønn, han som skal komme til verden.» Man ventet Messias. Det var likevel et stort skritt for jødene å se at den salvede frelserkongen Messias også var den levende Guds sønn. De var på en

måte ikke forberedt på dette. Men det er faktisk hva tegnhandlingene skapte tro på.

Mot slutten av Johannesevangeliet oppsummeres tegnenes funksjon på denne måten: «Jesus gjorde også mange andre tegn for disiplenes øyne, som det ikke er skrevet om i denne boken. Men disse er skrevet ned for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal ha liv i hans navn.» Joh 20,30-31.

Så tenker man kanskje i vår tid at det måtte være så lett å tro den gang da man kunne se underne. Også i dag er det folk som spør etter bevis for å kunne tro. Men saken er den at da er det ikke tro. Tro har med tillit å gjøre, og tilliten er tillit til Jesus. Hvis man begynner i den andre enden å søke bevis for at man skal kunne ha tillit til Jesus, da blir man gående hele livet å søke, kanskje uten å nå fram til tro.

I alle fall førte underne Jesus gjorde til at de som søkte bevis stadig søkte nye bevis, mens de som allerede trodde ble styrket i sin tro, ble styrket i sin tillit og kjærlighet til Jesus og alt som han representerte av Guds nærvær i blant dem.

Slik er det også i dag. Søker man bevis, leter man på feil sted. Det er riktignok slik at det finnes gode historiske bevis for at bibelhistorien er sann. Masse andre gode grunner finnes det også for å tro. Men Jesus er en levende person. Og som i alle personlige relasjoner så kommer tilliten og troen gjennom at man er sammen og blir kjent med hverandre. Slik er det også med Jesus. Når vi kommer på hans invitasjon til nattverdfelleskap, da styrkes båndene mellom Jesus og hans menighet. Når vi tar ordene fra Bibelen til oss og bevarer dem i hjertet og tenker på dem, da styrker det troen og tilliten.

Vi lever i en verden som er ufullkommen. Vi erfarer sorg og tap. Det er nederlag, men også positive ting som skjer. I dette mangfoldet av påtrykk som møter oss er Jesus i går og i dag den samme, ja til evig tid. (Heb 13,8). Vi vet at Jesus kan helbrede og gjøre under også i dag. Vi vet også at disse underne i den første tiden ble gjort som tegn, i tillegg til å avhjelpe menneskelig nød.

Da Jesus sa til Marta at Lasarus skulle stå opp, svart hun: «Jeg vet at han skal stå opp i oppstandelsen på den siste dag.» Dette var det faste holdepunktet hun hadde. Så langt hadde hun forstått Jesus, og dette hadde hun som et levende håp.

Lasarus fikk noen år til sammen med søstrene i Betania, så måtte også han dø. Vi klamrer oss til det vi kjenner og som vi oppnår nær i tid. – Evigheten er så langt borte tenker mange. Så klamrer man seg til livet her, til alt vi har rundt oss og er glad i. Og mange tenker – det går nok bra til slutt uansett.

Vi har ikke holdepunkt i Bibelen for å si det. Jesus sier: «Trang er den port og smal er den vei som fører til livet, og få er de som finner den.» Matt 7,14. Og han sier: «Kjemp for å komme inn gjennom den trange dør! ... Mange skal forsøke å komme inn, men ikke klare det.» Luk 13,24. Frelsens bakteppe er fortapelsen.

Så tenker jeg at troen som innhold, tillit og relasjon er det aller viktigste vi har, og det vi skal være mest redd for å miste. For troen er vår fribillett til oppstandelsen en gang der framme. Det er vel også derfor vi går i kirken og på kristne møter, er med i kristne foreninger osv. Det er ikke bare for å ha det hyggelig, det også. Men vi jobber for at flere må få tro på Jesus, og for at vår tro skal vokse og modnes.

Jesus sa til Marta: «Sa jeg deg ikke at hvis du tror, skal du se Guds herlighet?» Marta fikk se Guds herlighet på en uventet måte den dagen. La oss aldri gi slipp på forventningene til Jesus. Jeg vet han kan overraske også i dag. Noen ganger blir det som vi ber om og håper på. Andre ganger kommer bønnesvar som styrke til å bære tunge byrder, eller positive muligheter og ting som legges til rette. Kanskje som ferdiglagte gjerninger vi får spasere rett inn i, eller gjennom et medmenneskes omtanke.

Måtte han som begynte en god gjerning i dere, fullføre den - helt til Jesu Kristi dag. (Fil 1,6).

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.